

Handläggare
Moa Edin
Telefon: 0850803305

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Stöd till unga vuxna med funktionsnedsättning att komma i arbete

Yttrande över revisionsrapport nr 4/2022

Förvaltningens förslag till beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens yttrande över revisionsrapporten och överlämna det till stadsrevisionen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har deltagit i stadsrevisionens granskning om det stöd som staden ger till unga vuxna med intellektuell och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning att komma i arbete.

Granskningen förstärker vikten av det arbete som förvaltningen har påbörjat under 2022 med utbildning i en arbetsmodell för arbetsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med funktionsnedsättning samt införande av perspektiv på återhämtning och egenmakt i verksamheterna. Förvaltningen har även arbetat med att konkretisera målbeskrivningar i beställningar och genomförandeplaner.

Förvaltningen ser ett behov av att tydliggöra gränsdragningen mellan arbetsmarknadsförvaltningens och stadsdelsnämndernas uppdrag för arbetsmarknadsinsatser för personer med funktionsnedsättningar. Förvaltningen ser också ett behov av att tillhandahålla arbetsinriktade verksamheter för målgruppen i närområdet då flera av stadens verksamheter är belägna långt ifrån stadsdelsområdets invånare.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
Äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax

spanga-tensta@stockholm.se
www.stockholm.se/spanga-tensta

En handlingsplan har upprättats utifrån revisionens rekommendationer för att tydliggöra vilka arbetsätt beställarenheten för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa ska tillämpa för att brukare som går ut gymnasiesärskolan ska kunna närma sig arbetsmarknaden i högre grad.

Bakgrund

Stadsrevisionen i Stockholms stad har granskat om staden ger stöd till unga vuxna med intellektuell och/eller en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning att komma i arbete i enlighet med lagkrav och stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Granskningen har omfattat stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Östermalm samt arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Stadsrevisionen har skickat revisionsrapporten till stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Östermalm samt arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden för yttrande senast den 31 oktober 2022.

Ärendet

Syftet med stadsrevisionens granskning har varit att bedöma om staden stödjer unga vuxna med funktionsnedsättning till arbete i enlighet med lagkrav och stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Granskningen har avgränsats till unga vuxna med intellektuell och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som är/har varit inskriva i gymnasiesärskolan.

De granskade nämnderna har ansvar för olika delar inom det granskade området. Utbildningsnämnden är huvudman för gymnasiesärskolan. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för de kommunövergripande arbetsmarknadsfrågorna vilket bland annat innefattar arbetsmarknadsinsatser för personer med funktionsnedsättningar. Stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Östermalm ansvarar för socialtjänst vilket bland annat innebär ett ansvar för att besluta om insatser inom daglig verksamhet för målgruppen som omfattas av lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Granskningen har utgått från följande frågor:

- Ges individuella stödformer och insatser för att underlätta övergång till arbete, praktik eller studier?
- Sker en uppföljning av att beslutade insatser ger positiva effekter och bidrar till utveckling för individen?
- Hur sker samverkan och är ansvarsfördelningen tydlig mellan arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna?
- Samverkar nämnderna med näringsliv och andra organisationer för att skapa fler praktikplatser, feriearbeten och möjlighet till arbete för personer med funktionsnedsättningar?

- Har tillgänglighetsprogrammets mål ”Rätten till arbete och försörjning” konkretiserats i nämndernas verksamhetsplaner, verksamhet och följs det upp systematiskt?
- Hur säkerställer staden stöd till de personer som gått ut gymnasiesärskolan men som inte har kunnat få arbete eller annan sysselsättning?

Granskningens resultat

Granskningen visar att staden inte i tillräcklig utsträckning arbetar i enlighet med målen i Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Vid upphandlingar förekommer det sällan kravställningar om att leverantören som tilldelas ett kontrakt förbinder sig att rekrytera personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Granskningen visar också att det endast är arbetsmarknadsnämnden som har genomfört arbetsdifferentieringsanalys, vilket är ett direktiv i stadens budget 2021 och 2022. Genom arbetsdifferentiering anpassas och avgränsas arbetsuppgifter så att de kan tilldelas och utföras av personer med funktionsnedsättning, bland annat som serviceassistent. Varken Spånga-Tensta, Östermalm eller utbildningsförvaltningen har genomfört analysen och ingen av stadsdelsnämnderna har anställt serviceassistenter.

Målgruppen unga med funktionsnedsättning prioriteras vid ansökan om feriearbete men det har inte framkommit om Spånga-Tensta eller Östermalm stadsdelsnämnder har anställt personer inom målgruppen. Det saknas också en tydlig framställning i stadsdelsnämndernas verksamhetsplaner för 2022 vilka arbetslivsinriktade insatser som ska genomföras.

Vidare visar granskningen att det i dagsläget saknas en formaliserad samverkan vilket kan medföra en risk att personer med funktionsnedsättning faller mellan stolarna i gränsdragningar mellan olika nämnders ansvarsområden. Det finns också en osäkerhet kring vilken part som är ansvarig för att säkerställa stöd till unga som har gått ut gymnasiesärskolan men som inte kunnat få arbete eller annan sysselsättning. Stadsdelsnämnderna menar att det finns särskilda svårigheter att identifiera personer inom målgruppen om de inte har pågående insatser från socialtjänster. Det saknas också ett övergripande samverkansavtal avseende unga som varken arbetar eller studerar (UVAS), vilken är en målgrupp som skulle kunna inkludera personer med funktionsnedsättning.

En stadsövergripande samverkansöverenskommelse som reglerar hur lagstiftningen ska tillämpas avseende det motiverande och uppsökande arbetet mot målgruppen efter avslutad gymnasiesärskola skulle kunna bidra till att minska risken för att

unga personer med funktionsnedsättning står utan fungerande nätverk efter att de avslutat sina gymnasiestudier.

Revisorerna har undersökt stadsdelsnämndernas deltagande i arbetsmarknadsförvaltningens arbetsmarknadsinsatser för målgruppen; Bron och IWork. Spånga-Tensta och Östermalm stadsdelsnämnder har endast i begränsad omfattning varit delaktiga i arbetsmarknadsnämndens arbetsinsats Bron. Granskningen visar även att stadsdelsnämnderna inte har fått tydlig information, eller deltagit i diskussioner, om att insatser vid arbetsmarknadsnämndens verksamhet IWork ska kunna fattas som ett biståndsbeslut.

Granskningen har även omfattat handläggning och utförande av arbetsinriktning inom insatsen daglig verksamhet. Revisorerna har tagit del av totalt 16 personakter hos Spånga-Tensta och Östermalms stadsdelsnämnder. Resultatet av aktgranskningen visar att den sociala dokumentationen inte uppfyller kravet på tydliga mål med insatsen för att möjliggöra uppföljning och utvärdering. Det innebär att uppföljningarna av insatserna försvåras när det saknas konkreta mål att följa upp. Det innebär också svårigheter att kunna följa hur individen utvecklas på kort och lång sikt. Den sociala dokumentationen uppfyller inte heller kravet att den dagliga verksamheten ska ha som mål att utveckla den enskildes möjligheter till förvärsarbete.

Rekommendationer

För Spånga-Tensta stadsdelsnämnd lämnar stadsrevisionen följande rekommendationer:

- Genomför arbetsdifferentiering och anställ serviceassistenter i enlighet med budgetens direktiv.
- Tydliggör formerna för samverkan vid elevens övergång från gymnasiesärskola till arbete, studier eller annan sysselsättning. Arbetet bör även innefatta att tydliggöra det motiverande och uppsökande arbete som ska ske i enlighet med lagstadgade skyldigheter.
- Informera regelbundet om socialtjänstens arbetsinriktade stöd vid samtliga gymnasiesärskolor inom Stockholms stad.
- Utredningar samt beställningar inom insatsen daglig verksamhet bör konkretiseras avseende den enskildes möjligheter till förvärsarbete.
- Följ upp och säkerställ att genomförandeplaner konkretiseras avseende arbetsinriktade insatser i daglig verksamhet.
- Individuppföljningarna bör omfatta en utvärdering av mål och insatser avseende den enskildes möjligheter till förvärsarbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att granskningen har genomförts då den har belyst ett viktigt område som förvaltningen har haft ett särskilt fokus på under 2022.

Under 2022 har förvaltningens beställarenhet för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa, tillsammans med förvaltningens arbetsinriktade dagliga verksamhet och sysselsättningsverksamhet deltagit i en utbildning i arbetsmetoden individual placement support (IPS). IPS är en arbetsmodell för arbetsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med funktionsnedsättning. IPS är främst utarbetad för personer med psykiska funktionsnedsättningar men kan även inkludera personer som har beslut enligt LSS. Syftet med utbildningen har varit att bredda kompetensen om återhämtning och egenmakt hos medarbetare inom verksamheterna och ge kunskap om IPS-metoden. Målet har också varit att ge medarbetare ett metodstöd för hur man samtalar med brukare om behov och önskemål kring arbete och sysselsättning samt vägledning om hur behoven ska uppmärksammas och hanteras. Ett ytterligare område som förvaltningen har arbetat med är att utveckla målbeskrivningar om arbete och sysselsättning i genomförandeplaner och beställningar.

Det pågår ett implementeringsarbete av IPS inom förvaltningens arbetsinriktade dagliga verksamhet Praktikcentrum. Ett IPS-team bestående av två arbetskonsulenter har bildats och de tar emot brukare som har insats via beställarenheten för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.

Förvaltningen ser ett behov av att ha arbetsinriktade verksamheter i närområdet då det ofta är svårt att motivera brukare att delta i verksamheter som ligger i andra delar av staden. Arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter Bron och IWork ligger i stadens södra delar vilket är en förklaring till det låga antalet deltagare från Spånga-Tensta.

Förvaltningen ser också ett behov av ett förtydligande av stadsdelsnämndernas uppdrag och ansvar gällande arbetsmarknadsinsatser för målgruppen samt hur de förhåller sig till arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag. Enligt stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser¹ framgår att det i stadsdelsnämndernas

uppdrag ingår ansvar för arbetsmarknadsinsatser, förrehabiliterande insatser och sysselsättningsinsatser. I strategin framgår samtidigt att arbetsmarknadsförvaltningen har det kommunövergripande ansvaret för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser och att en av förvaltningens prioriterade målgrupper är personer med funktionsnedsättningar som står långt ifrån arbetsmarknaden. Förvaltningen ser ett behov av att tydliggöra gränsdragningarna så att det tydligare framgår hur förvaltningarnas uppdrag ska förhålla sig till, och komplettera, varandra.

Som svar på granskningens resultat och rekommendationer, har förvaltningens beställarenhet för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa upprättat en handlingsplan för förbättrade arbetsätt för att brukare som går ut gymnasiesärskolan ska kunna närma sig arbetsmarknaden i högre grad. Handlingsplanen utgår från rekommendationerna men har också angivit ytterligare arbetsätt. Beställarenheten ska utöver revisorernas rekommendationer:

- (i) i ett tidigt skede ge information samt kartlägga personer som går ut gymnasiesärskolan genom att kontakta personer i åldersspannet för gymnasiet och boka in ett möte med den enskilde, lärare och anhöriga för att informera om arbetsmarknadsinsatser och planera framåt
- (ii) lägga till en underrubrik "Förmåga och möjlighet till arbetsinriktade insatser" i utredningarna
- (iii) granska att utföraren har gjort en tydlig planering i genomförandeplaner för vilka aktiviteter som ska genomföras, samt vilket stöd som ska ges, för att den enskilde ska kunna nå sina mål om att komma i arbete
- (iv) genomföra en mer konkret uppföljning av den enskildes mål med arbetsinriktade insatser

Victoria Callenmark
Stadsdelsdirektör
Spånga-Tensta
stadsdelsförvaltning

Margareta Ericson
Avdelningschef
Spånga-Tensta
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Projekt rapport nr 4/2022 för yttrande - Stöd till unga vuxna med funktionsnedsättning att komma i arbete

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2022-10-10
Margareta Ericson, Avdelningschef	2022-10-10